

לשכת עורכי הדין בישראל
ISRAEL BAR ASSOCIATION
نقابة المحامين في إسرائيل

ת"א, י"ז טבת תשע"ז
15/01/2017

לכבוד
חה"כ ניסן סלומיאנסקי
יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט
כנסת ישראל

שלום רב,

הנדון: אי ביצוע חוק הסדר התדיינויות בסכסוכי משפחה

נייר עמדה לקראת הדיון הקבוע ליום 17/01/17

1. החוק לא מתקיים בפועל וניתן לאמר כי פרט לכך שיצר פרוצדורה מסורבלת וסחבת נוראית – לא עשה דבר מעבר לכך.
2. נוכח העומס על יחידות הסיוע, אשר היה ברור וצפוי, תיקים רבים (כמעט הרוב המוחלט) נדחים מעבר ל-60 יום המנויים בחוק וממילא לאחר 60 יום ניתן להגיש תביעות רגילות לערכאות. מכאן שהחוק בעצם בעובדה זו מרוקן מתוכן ולא מתקיים.
3. בפועל – לפחות באזורים הגדולים – פגישות נקבעות למעלה מ-100 ימים וכל בתי המשפט מקצרים הליכים על פי בקשה מתאימה – כך שבפועל כל מה שהחוק עשה זה הטלת אגרה נוספת בסך 100 ₪ על בעלי הדין, בזבוז זמן שיפוטי בהחלטה על בקשה לקיצור הליכים, הפעלת כח אדם מיותר במזכירויות ויצירת משימות רבות בסל המשימות של השופטים אשר מעיב על עבודתם.
4. לא לחינם נקבעה פגישה ביום 17/1/2017 של סגני הנשיאים בבית המשפט לענייני משפחה במטרה לדון במצב החדש שנוצר. לפגישה זו מוזמנים גם יו"ר הפורום הח"מ.
5. המצב חמור עוד יותר אצל צדדים שאינם מיוצגים ואינם יודעים לקצר הליכים – אלו מוצאים עצמם תקועים 3 ו-4 חודשים ללא כל יכולת לעשות דבר – בעניין של מזונות והסדרי ראייה זה חמור ביותר.
6. הנה החוק מייצר פגיעה דוקא בצד החלש והלא מיוצג.
7. את כל אלו ועוד אמרנו, כתבנו והתרענו בכל הישיבות שהיו, אולם לאור המירוץ שהיה להפעלת החוק – לא שעו לדברינו.
8. חמור מכל – מדיווחים של עורכי דין ולקוחות הפגישות ביחידת הסיוע אינם פגישות מסייעות אלא פגישות לפרוטוקול בלבד. לפגישות שניות באם צד אחד אינו מיוצג – בחלק מהמקרים לא מאפשרים לעורך הדין להיכנס.
9. בכל הפגישות לפי הדיווחים יש שיח על נושאים משפטיים לרבות מזונות ורכוש.
10. במקרים בהם יש פנייה גם לבית הדין הרבני – מתקיים "מיני מאבק" בנושא סמכות אשר גוזל זמן שיפוטי יקר.

לשכת עורכי הדין בישראל
ISRAEL BAR ASSOCIATION
نقابة المحامين في إسرائيل

11. כל השופטים איתם דיברנו אמרו במפורש כי ההתעסקות בנושא החוק – קרי הבקשות הרבות – "יכן דחוף לא דחוף" – "יכן מסירה לא מסירה" – "יכן סעד זמני או לא" – צורכות זמן יקר אשר היה יכול להיות מוקדש לטיפול מהותי בתיק.
12. כמות מספר התיקים שהסתיימו ביחידות הסיוע אינה מצדיקה את קיום החוק, וכמות המשאבים הנדרשת לצורך קיום החוק אינה מוצדקת אף היא, אם ממילא העומס על בתי המשפט, אשר הנו אחת ממטרות החוק, אינו מקויים.
13. הלכה למעשה – כל טענה שטענו והתרענו בפניה – קיימת בשטח. התקנים לא מספיקים, ההליכים תקועים והסכמים – איין.
14. מצ"ב החלטות שיפוטיות המוכיחות את גודל המחדל.
15. גם בנושא ההפניות לגישור – אנו מקבלים תלונות כי מתבצעות הפניות לעובדים סוציאליים ללא כל הכשרה במלאכת גישור.
16. אנו בדיעה כי הוראת השעה – כפי שמנוסחת וקיימת כיום - דינה להתבטל ואין כל ספק כי כל בדיקה שתיעשה על ידי גורם ניטרלי מוסמך, תצביע על יותר כשלים, בזבוז משאבים מאשר תועלת.

ב ב ר כ ה ,

אודליה חן, עו"ד

יו"ר ועדת בתי דין רבניים
לשכת עורכי הדין בישראל

ד"ר רונן דלנהו, עו"ד

יו"ר פורום משפחה
לשכת עורכי הדין בישראל

שלומי באשי, עו"ד

יו"ר פגרום משפחה
לשכת עורכי הדין בישראל

העתקים:

- עו"ד אפי נוח – ראש לשכת עורכי הדין.
- מר אורי אלפרסי – מנכ"ל לשכת עורכי הדין.
- עו"ד פנחס מיכאלי – ממונה חקיקה, לשכת עוה"ד.
- עו"ד שלי ואקנין-אדם – ממונה תחום משפחה, לשכת עוה"ד.
- גבי דנית בוסקילה – מנהלת יחידת כנסת, לשכת עוה"ד.

1 שני הצדדים השתתפו ביוזמתם בהליך גישור פרטי ממנו למד אני כי פגישת המהוויות הראשונה נקבעה
2 לצדדים לחודש ינואר לאמור, הרבה מעבר לארבעים וחמשת הימים הקבועים בחוק להסדר התדיינות
3 בסכסוכי משפחה (להלן: "החוק").

4 אומר ואסביר כי גם ללא הגישור לא אפשר המחוקק מניעת פניה לבתי המשפט או הגבלתה בתנאי
5 החוק לתקופה העולה על ארבעים וחמישה יום וסבור אני כי כשיחלפו ארבעים וחמשת הימים תהא
6 פתוחה בפני המבקשת הדרך לעתור בתובענות כפי רצונה, בין אם התקיימה פגישת מהוויות ובין אם
7 לא. המחוקק לא העניק ליחידת הסיוע את האפשרות לסטות מטעמים טכניים הקשורים בעומס או
8 בזמני העובדים מעבר למועדים הקבועים בחוק

9
10 לאחר שעיינתי בבקשות, סבור אני שאין הן עומדות בתנאי החוק לפחות במובן זה שהן כוללות פירוט
11 יתר, אשר נאסר במפורש בחוק ובתקנות, תוך הצבעה על כך שהתהנלות כזאת – סופה הוצאות; כך
12 לשון המחוקק ומחוקק המשנה.

13 החוק התכוון ליצור תקופת צינון מסוימת לצורך משא ומתן וברור שכוונתו לא הייתה לאפשר מיד עם
14 הגשת בקשה לישוב סכסוך גם הגשת בקשות שאינן תכופות, כך שלמעשה יתנהל הדיון פעמיים: פעם
15 אחת על דרך הבקשה ופעם נוספת עם תלוף המועד הקבוע בחוק.

16
17 איש אינו עורר על כך ששתי הבקשות חוגשו יחד עם הבקשה לישוב סכסוך.

18
19 מעיין בבקשה לקביעת משמורת זמנית ימצא בה אמירה (סעיף 16) ולפיה שוהים הקטינים עם אביהם
20 פעמיים בשבוע, כולל לילה, וכל סוף שבוע שני, לאמור הסדרי שהות רחבים על גבול הסדרי השהות
21 השווים. הוסף לכך שתקופות ממושכות, למעשה, לא הייתה האם מצויה מסיבה כזאת או אחרת, האב
22 היה מרכז הטיפול בצרכי הקטינים וכי פרדת הצדדים ארעה אך לפני שבוע, ותגלה כי לא בכדי לא
23 תמצא בבקשה שום פירוט מה דחיפות יש בקביעת משמורת זמנית, ודאי שעה שהצדדים חולקים
24 בהסכמה הסדרי ראייה.

25
26 נימוקים שעניינם חזקת הגיל הרך, נמי נפשה של המבקשת כאמור בסעיף 21(א) ועוד הם נימוקים
27 שמקומם בתביעה העיקרית, אך בוודאי שאינם הצדק למתן סעד דחוף או זמני.

28
29 כאמור, גם לעניין המזונות לא התכוון המחוקק לפפל תלויים. יחד עם זאת, קטינים אכן זקוקים
30 למזונות. למרות ריבוי המידע הלא רלוונטי שבבקשה, כפי שהסברתי אגב הדיון לעיל, אין מחלוקת כי
31 האב משתכר כ-12,000 ש"ח לחודש ואין גם עורר כי מטעם כלשהו לא צירפה המבקשת תלושי שכר
32 לתקופה שלאחר חודש אוגוסט 2015.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

י"ס 27821-11-16 ג. נ' ק.

בפני כב' השופט ארז שני

המבקשת:

ה. ג.,
ע"י ב"כ עו"ד קרן גת

נגד

המשיב:

א. ק.,
ע"י ב"כ עו"ד רונן דליהו

חקיקה שאוזכרה:

תקנות להסדר התדיינות בסכסוכי משפחה (הוראת שעה), תשע"ו-2016: סע' 16, 17, 10A17, 10A7חוק להסדר התדיינות בסכסוכי משפחה (הוראת שעה), תשע"ה-2014: סע' 3ב3חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו: סע' 8

מיני-רצין:

* ביהמ"ש לענייני משפחה סבור כי ראוי לסיים את תקופת עיכוב ההליכים, כל אימת שנקבע מועד לפגישת מהו"ת ראשונה העולה על 45 ימים לאחר הגשת התובענה ולראות את הודעת יחידת הסיוע בדבר המועד, כהסכמה אוטומטית לעיכוב ההליכים.

* משפחה – חוק להסדר התדיינות במשפחה (הוראת שעה) – קיצור תקופת עיכוב ההליכים

בקשה, להורות על סיום הליכי יישוב סכסוך מכוח תקנה 16 לתקנות אשר הותקנו עפ"י החוק להסדר התדיינות בסכסוכי משפחה "הוראת שעה", תשע"ה-2014 (להלן: "החוק" ו"התקנות" בהתאמה) וזאת מהטעם שנקבע למבקשת מועד לפגישת מהו"ת ראשונה, 100 ימים לאחר הגשת התובענה, הרבה מעבר למועד שנקבע בחוק.

ביהמ"ש לענייני משפחה קיבל את הבקשה מהטעמים הבאים:

הוראת סעיף 3ב3 לחוק, אומרת כי פגישות המהו"ת צריכות להתקיים בתוך 45 ימים מיום הגשת הבקשה ואולם, יחידת הסיוע רשאית להאריך את התקופה פעם אחת, ב- 15 ימים, בהודעה לערכאה השיפוטית. ביהמ"ש מעלה ספק אם הארכת התקופה על-ידי יחידת הסיוע ב- 15 ימים נוספים, נועדה לטפל בעומסים שאינם עומסי אקראי. ביהמ"ש סבור יותר כי מדובר בסיבות אובייקטיביות של הצדדים כרוגמת היעדרות מהארץ, מחלה וכ"ו. כך או אחרת, ברור שבמקרה דנא אין מדובר ב- 60 ימי המתנה, אלא ב- 100 ימי המתנה.

ביהמ"ש רשאי לקצר את תקופת עיכוב ההליכים במקרים המנויים בתקנות ובתוך שסעיף 17א10 מדבר על מקרה חריג בו המליצה יחידת הסיוע, מן הטעם שההמתנה תגרום נזק, לסיים את עיכוב ההליכים. אלא שבכאן אין מדובר במקרה חריג. ביהמ"ש עומד על כך שבאופן קבוע יחידות הסיוע אינן קובעות את פגישות המהו"ת בתוך 45 יום, כפי שקובע החוק והן ממליצות דרך כלל, בשל העיכוב, על סיום עיכוב ההליכים גם מבלי שיהא מדובר במקרה חריג. ברור כי יחידת הסיוע אינה פועלת במזיד. ליחידת הסיוע מגבלת תקציב, מגבלת כמות כוח אדם, אין לה כל שליטה על היקף התיקים המופנים אליה, היא עושה כמיטב יכולתה ובתנאים קשים, אך כל זאת אין בו די כדי להפר דברי המחוקק. המחוקק הוא שחוקק ורק הוא יכול לשנות את חוקיו. בשום מקום לא נאמר כי יחידת הסיוע תהא רשאית להכפיל או לשלש את המועד, בשל שיקולים טכניים של עומס.

לעמדת ביהמ"ש ראוי לסיים את תקופת עיכוב ההליכים, כל אימת שנקבע מועד לפגישת מהו"ת ראשונה העולה על 45 ימים לאחר הגשת התובענה ולראות את הודעת יחידת הסיוע בדבר המועד, כהסכמה אוטומטית לעיכוב ההליכים. הואיל וכך, תם עיכוב ההליכים במקרה דנא.

פסק דין

בפניי בקשה, להורות על סיום הליכי יישוב סכסוך מכוח תקנה 16 לתקנות אשר הותקנו עפ"י החוק להסדר התדיינות בסכסוכי משפחה "הוראת שעה", תשע"ה – 2014 (להלן: "החוק").

תקנה 16 האמורה בבקשה, מכוונת למצב שבו יראו את התובענות שתגיש המבקשת בעתיד, כנספרות מיום הגשת הבקשה ליישוב סכסוך.

העתירה מכוונת להוראה כי תמה תקופת עיכוב ההליכים ולמעשה, כי יש להורות על סגירת התיק, כך שיתאפשר למבקשת לפעול על-פי ההוראות שבחוק, הנוהגות למצב שלאחר הליך המהו"ת.

מחויבת על-פי חוק, הגישה המבקשת ביום 13.11.16 בקשה ליישוב סכסוך.

עם הגשת הבקשה ליישוב סכסוך, קבעה לה מזכירות בית-המשפט פגישת מהו"ת ראשונה ליום 21.02.17, לאמור 100 ימים לאחר הגשת התובענה.

מאליו ברור, כי למזכירות בית-המשפט גם לבית-המשפט עצמו אין שום שליטה על הקצב בו עובדת יחידת הסיוע. המועדים הפנויים נקבעים על-ידי יחידת הסיוע ולעניין זה המזכירות אינה אלא דוור, המודיע לצדדים את התאריכים כפי שהוכתבו על-ידי יחידת הסיוע.

אומרת המבקשת בסעיף 3 לבקשתה, כי בא-כוחה ניסה ליצור קשר עם יחידת הסיוע והובהר לו, כי יחידת הסיוע עמוסה מאוד וכך נקבעים המועדים.

מספרת המבקשת בסעיף 14.4 לבקשתה, כי בעצת יחידת הסיוע הוצע לבא-כוח המבקשת לפנות בכתב למנהלת היחידה, פניה כאמור נשלחה ביום 14.11.16 ועד ליום הגשת הבקשה, יום 20.11.16, לא נענתה.

למרבה הצער אספר למבקשת, כי בהכירה את העומס המוטל עליה, נוטה יחידת הסיוע להיעתר לבקשות לעיכוב הליכים, בשל אורכו של המועד שנקבע לפגישת המהווית ואין אני יודע מדוע כך המדיניות, בין מחמת העומס ובין מחמת שפסק-דין קודם שלי שהתרתי לפרסם, סבר כפי שאסביר בהמשך ואולם, במקרה שבכאן כאמור, טרם התקבלה תשובת יח"ס.

אומרת הוראת סעיף 3ב3 לחוק, כי פגישות המהווית צריכות להתקיים בתוך 45 ימים מיום הגשת הבקשה ואולם, יחידת הסיוע רשאית להאריך את התקופה פעם אחת, ב- 15 ימים, בהודעה לערכאה השיפוטית.

כבר בשעתו הסברתי, כי זכות הפניה לערכאות היא זכות חוקתית, הנמנית על זכויות היסוד לא רק של האזרח, אלא של כל השוהה בתחומי מדינת ישראל גם כאלה במקרים מסוימים השוהים מחוצה לה וכלל הוא, על-פי סעיף ההגבלה (סעיף 8) שבחוק יסוד כבוד האדם וחירותו, שאין פוגעים בזכות יסוד אלא לתכלית ראויה ושלא למעלה מן הדרוש.

אגב חקיקת החוק להסדר התדיינות, נתן המחוקק דעתו על הסוגיה וקבע הוא כי הפגיעה תהא, כאמור, למשך 45 יום, בהם מנוע אדם מלנקוט הליכים משפטיים, למעט בקשות דחופות ובקשות לסעד זמני.

במילים אחרות, המחוקק אמר את דברו באשר להיקף הפגיעה בזכות היסוד ואכן, ככל שדעתי הצנועה תישמע, מדובר בתכלית ראויה ובפגיעה מידתית, אלא שאיש אינו יכול או צריך לשנות על דעת עצמו מהוראות החוק ומהוראות המחוקק ולהאריך את התקופה.

ביני לביני, ספק גמור בעיניי אם הארכת התקופה על-ידי יחידת הסיוע ב- 15 ימים נוספים, נועדה לטפל בעומסים שאינם עומסי אקראי – סבור אני יותר כי מדובר בסיבות אובייקטיביות של הצדדים: אולי מי מהם אינו נמצא בארץ, אולי מי מהם נפל למשכב ואולם, מדיניות גורפת כפי הקיים כעת, כי העומס מוביל לזילות הוראת המחוקק או להתעלמות ממנה שלא בהתייחס לתיק ספציפי, אינה עולה בקנה אחד עם הוראת החוק, בעיניי.

כך או אחרת, ברור לי שבמקרה שבכאן, אין מדובר ב- 60 ימי המתנה, אלא ב- 100 ימי המתנה ועוד לא דיברנו על האפשרות כי תידרש פגישת מהווית שניה ו- 100 ימים מי יודע בכמה יתארכו עוד.

המעייין בתקנה 17 לתקנות שהוסדרו בשנת 2016, יגלה כי ביהמ"ש רשאי לקצר את תקופת עיכוב ההליכים במקרים המנויים בתקנות ובתוך שסעיף 10א17 מדבר על מקרה חריג בו המליצה יחידת הסיוע, מן הטעם שההמתנה תגרום נזק, לסיים את עיכוב ההליכים.

אלא שבכאן אין מדובר במקרה חריג.

לצערי והדברים אינם מוסתרים, מדובר בשיטה שבה העומס או כל טעם אחר, גורם לכך כי באופן קבוע נקבעות פגישות המהו"ת הראשונות מעבר לתקופה הנקובה בחוק וכעת שומע אני כי פגישות מהו"ת נקבעות כבר לחודש מרץ 2017, לאמור כי התופעה עליה קובלת המבקשת שרירה היא וקיימת.

סעיף 10 מדבר אמנם במקרה חריג בו המליצו יחידות הסיוע, אלא שכאמור, יחידות הסיוע אינן קובעות את פגישות המהו"ת בתוך 45 יום כעניין שבשגרה והן ממליצות דרך כלל, בשל העיכוב, על סיום עיכוב ההליכים גם מבלי שיהא מדובר במקרה חריג.

במילים אחרות, לא מתקנה 10א7 ימצא פתרון ישיר לסוגיה שבפניי.

המבקשת, בסעיף 8 לבקשתה, מכנה את המצב הקיים "הפרת חוק". ליבי ליבי ליחידת הסיוע.

אלא ברור לי שיחידת הסיוע עושה כמיטב יכולתה, בתום לב ובמקצועיות, אלא שכל האמור לעיל עדיין אינו מתיר לאיש להפר, על דעת עצמו וכעניין שבשיטה, את הוראות המחוקק.

דברו של זה לעניין המועדים ברור כשמש ואיש לא נתן ליחידת הסיוע היתר גורף אשר יכול להינתן רק על-ידי המחוקק, שלא לקיים את הוראות החוק.

ואולי טוב היינו עושים אם מראש, בכל מקרה של קביעת פגישה במועד רחוק לפי הוראות החוק, היינו "מגלים" לצדדים כי הם רשאים להגיש בקשה לסיום עיכוב ההליכים.

כך או אחרת, לדעתי, אין צורך להטריח את יחידת הסיוע בבקשות חוזרות ונשנות לקיצור התקופה, באין בידי יחידת הסיוע פנאי לעמוד בהוראות החוק.

לדעתי, המשמעות האמיתית של קביעת פגישת מהו"ת ראשונה מעבר ל- 45 הימים, כמוה כהמלצת יחידת הסיוע לקצר את עיכוב ההליכים, לבל תיפגע הזכות החוקתית של גישה לערכאות.

צריך להבין, כל עוד קיים עיכוב ההליכים, מוגבלת מאוד גישתו של בעל דין לערכאות. מדובר בבקשות מקוצרות, שתוקפן דרך כלל רק עד תום עיכוב ההליכים. בעל דין כזה, גם אם יגיש בקשה,

יסתכלו בבקשות במשקפי החוק, תוך שיקול של אי שינוי המצב, כך שיתאפשר ניהול שיח, הבקשות תוגשנה ותיעננה בצורה תמציתית ומקוצרת וסעדים רחבי היקף שאינם מיידיים נמצאים, למעשה, מחוץ להישג ידו של בעל הדין.

אומרת המבקשת בסעיף 10 לבקשתה, כי בכך, למעשה, מתרוקנת מתוכן ההגבלה על הגישה לערכאות שקבע המחוקק (וראה סעיף 10 לבקשה) ולדעת, הדין עמה.

הוריתי ליחידת הסיוע ולמשיב להגיב לבקשה והמועד חלף עבר היום. תגובת המשיב מונחת בפניי, תגובת יחידת הסיוע לא הגיעה אל התיק, אך גם ללא תגובה ברור לי כי יחידת הסיוע אינה פועלת במזיד. ליחידת הסיוע מגבלת תקציב, מגבלת כמות כוח אדם, אין לה כל שליטה על היקף התיקים המופנים אליה, היא עושה כמיטב יכולתה ובתנאים קשים, אך כל זאת אין בו די כדי להפר דברי המחוקק.

המחוקק הוא שתוקק ורק הוא יכול לשנות את חוקיו.

בתגובתו מסביר לי המשיב, כי אי קיצור תקופת עיכוב ההליכים יחסוך הוצאות כספיות, יאפשר פתרון בדרכי שלום, ידו כביכול אינה משגת לממן הליכים משפטיים (אף שהוא מיוצג על-ידי משרד עורכי דין הראוי לכבוד והערכה על ידיעותיו), עלולות לצוץ אמוציות שליליות ובכלל אין הוא האשם בסיטואציה שנוצרה.

מסכים אני כי המשיב אינו אשם בסיטואציה אשר נוצרה ובכלל, אין בדעתי לתור אחר אשמים.

חיסכון כספי, ניסיון לפתור בעיה בדרכי שלום, טעמים שביעילות וכו', כולם טעמים ראויים שעמדו גם לנגד עיני המחוקק.

המחוקק קבע 45 יום ובשום מקום לא נאמר כי יחידת הסיוע תהא רשאית להכפיל או לשלש את המועד, בשל שיקולים טכניים של עומס.

למעשה, מציב המצב את בתי-המשפט בפני בעיה נתונה ותפקידם של בתי-המשפט לספק פתרונות לבעיות ופתרונות אלה צריכים, בראש ובראשונה לציית לחוק אשר קבע המחוקק.

בנסיבות אלה, אם יחידת הסיוע איננה פנויה והסכסוך נותר בעינו, 100 ימים או יותר, אין מנוס אלא להבין כי מן הראוי לסיים את תקופת עיכוב ההליכים, כל אימת שנקבע מועד הועלה על 45 הימים ולראות את הודעת יחידת הסיוע בדבר המועד, כהסכמה אוטומטית לעיכוב ההליכים. כך כתבתי בפסק-דיני הקודם.

אולי מוקדם להעריך האם אמנם, כמקווה, הניב החוק שלל הסכמים. ספק בעיניי, מנסיוני האישי והבלתי מחייב, אם כך הדבר ואולי בתנאים של עומס כבד, אל לנו לצפות לציפיות מרחיקות לכת מיחידת הסיוע.

הואיל וכך, תם עיכוב ההליכים.

אני מתיר לפרסם פסק-דין זה, ללא פרט מזהה כלשהו אודות הצדדים.

אין צו להוצאות.

המזכירות תסגור התיק.

ניתן היום, כ"ח חשוון תשע"ז, 29 נובמבר 2016, בהעדר הצדדים.

ארז שני 54678313

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תלה"מ 16-09-57147 פלונית נ' אלמוני
תלה"מ 16-09-57107 פלונית נ' אלמוני
תלה"מ 16-09-65037 פלונית נ' אלמוני

בפני כבוד השופטת אילת גולן-תבורי

מבקש אלמוני

נגד

משיבה פלונית

הה'טה

1. החלטה זו עניינה הכרעה בבקשה למחיקת תובענות שהוגשו בערכאה שיפוטית שאיננה הערכאה בה הוגש הליך ישוב הסכסוך ועל ידי הנ"ל השני, ובאיזה מועד יש להתחשב לצורך חישוב הזמנים בהתאם לחוק הסדר התדיינות בסכסוכי משפחה (הוראת שעה), תשע"ה-2014 (להלן "החוק") והתקנות מכוחו. ההחלטה ניתנת לאחר עיון בבקשה, בתגובה, בתשובה ובמצוי בתיקי בית המשפט.
2. המבקש עתר למחיקת התביעות שהגישה המשיבה, לטענתו בטרם חלף המועד הקבוע בחוק ובתקנות, 45 יום ועוד 15 יום, להגשת תביעות מטעמו בבית הדין הרבני, ויש הגיש בתחילה את הבקשה לישוב הסכסוך. בהתאם לסעיף 4 לחוק, קמה לו זכות קריימה לייש תביעה מטעמו בתוך 60 יום - 45 ימים מיום הגשת הבקשה ליישוב סכסוך ו- 15 יום נוספים. הוא הגיש בקשה לסעד זמני לאחר המפגש ביחידת הסיוע, היה לו עדיין זמן להגיש את התביעות, והמשיבה פעלה בניגוד לחוק כשהגישה תביעה בטרם חלף המועד.
3. לטענת המשיבה, היא הגישה את התביעות במועד ולאחר שחלף המועד הקבוע בחוק ובתקנות - 15 יום מהמפגש ביחידת הסיוע - להגשת תביעות מטעם המבקש, נוכח סיום ההליך לישוב הסכסוך בישיבת המהו"ת הראשונה שנקבעה לצדדים, והודעתם המיידית על כך לבית הדין הרבני. ממועד זה עמדו למבקש 15 יום בלבד להגיש את תביעותיו ומשלא עשה כן, היא הגישה תביעות. בקשה לסעד זמני שהגיש, אינה קובעת סמכות. בנוסף בביה"ד טען לפשיטת רגל ולכן בית המשפט רשאי לקצר את תקופת עיכוב ההליכים.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תלה"מ 57147-09-16 פלונית נ' אלמוני
תלה"מ 57107-09-16 פלונית נ' אלמוני
תלה"מ 65037-09-16 פלונית נ' אלמוני

4. המבקש השיב כי הגשת התביעה לבית הדין הרבני נעשתה במועד הקבוע בחוק, לא ניתן להזנות על הוראה קוגנטית שבחוק. אשר לטענת קיצור תקופת עיכוב ההליכים, הדבר לא נבקש וזו נטען במועד על ידי המשיבה ולא יכולה לעלותו כעת.

דיון

5. המבקש הגיש בקשה לשיב סכסוך ביום 10.8.16 בבית הדין הרבני האזורי בפתח תקווה, בהתאם לחוק החדש.

6. נקבעה פגישת מהו"ת ביחידת הסיוע בליד בית הדין הרבני, ליום 1.9.16. לאחר שהצדדים לא הגיעו להסכמה במפגש, הגישו טופס ובו ציינו כי לא הגיעו להסכמה על המשך ההליך ליישוב סכסוך בהסכמה.

7. ביום 13.9.16 המבקש הגיש בקשה לסעד זמני בבית הדין הרבני, בעניין הסדרי שהות עם הילדים, במסגרתו הוזמן תסקיר פקידת סעד.

8. ביום 25.9.16 הגישה המשיבה תביעות בבית המשפט - תביעה למשמורת והסדרי שהות (התביעה דנן) ותביעה רכושית, וביום 27.9.16 תביעה למזונות אישה ומזונות קטינה.

9. ביום 9.10.16 הגיש המבקש תביעה לבית הדין הרבני בעניין גירושין וכנטען גם בעניין רכוש מזונות ומשמורת.

בנוסף עתר בבקשה זו לבית המשפט, לאחר הגשת התביעות מטעם המשיבה, כי ימחקו.

10. גדר המחלוקת שבין הצדדים הינה, מהו פרק הזמן אשר נקבע בחוק, ובתקנות מכוחו – תקנות להסדר התדיינויות בסכסוכי משפחה (הוראת שעה), תשע"ו-2016 ("התקנות"), במסגרתו ניתנת קדימות בהגשת התביעות ובבחירת הערכאה אליה יוגשו - לצד אשר הגיש ראשון את הבקשה ליישוב הסכסוך.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תלה"מ 57147-09-16 פלונית נ' אלמוני
תלה"מ 57107-09-16 פלונית נ' אלמוני
תלה"מ 65037-09-16 פלונית נ' אלמוני

11. מטרת המחוקק בחוק זה, בין היתר, הייתה להקל על בני זוג הנקלעים למשבר ולמנוע מהם את הצורך 'לרוץ' ולהגיש תביעות, אלא לנסות תחילה הליך ליישוב הסכסוך בדרך של דברות. זאת, בטרם הגשת כתבי תביעה שעלולים לפגוע, ואף למנוע אפשרות לשיח עתידי, טהר לצורך.

12. מאחר והצדדים חלוקים על גדר התקופה שנקבעה בחוק, נפנה למקור עצמו – הטקסט הכתוב בסעיפי החוק ובתיקנות מכוחו.

13. סעיף 4 לחוק, שכותרתו "הגשת תובענה" קובע כך:

"4. חלפו התקופות כאמור בסעיף 3(ה), ולא הגיעו הצדדים להסדר מוסכם בהליך ליישוב סכסוך בהסכמה, רשאי הצד להגיש תחילה את הבקשה ליישוב הסכסוך, להגיש בתוך 15 ימים, תובענה בניין של סכסוך משפחתי לכל ערכאה שיפוטית שלה סמכות לדון בעניין לפי דין; לא הגיש יחד האמור תובענה כאמור או שהגיש תובענה כאמור רק לגבי חלק מהעניינים להסכמה המשפחתי, רשאי הצד האחר להגיש לכל ערכאה שיפוטית שלה סמכות לדון בעניין לפי דין, תובענה בעניין של סכסוך משפחתי שלגביו לא הוגשה תובענה כאמור."

סעיף זה מפנה לתקופות אשר נקבעו בסעיף 3(ה) לחוק:

"3(ה) בתקופה של 45 ימים מיום הגשת בקשה ליישוב סכסוך, או 60 ימים – אם הוארכה כאמור בסעיף קטן (ב)3(3) (להלן – תקופת עיכוב ההליכים), ובעשרת הימים העומדים לרשות הצדדים למתן הודעה כאמור בסעיף קטן (ד), וכן ב-15 הימים שלאחר תום התקופה כאמור, ובכל תקופה נוספת שהצדדים הסכימו לה בכתב, או בתקופה אחרת שנקבעה לפי סעיף 5(א)5, לא יוכלו הצדדים להגיש תובענה בעניין של סכסוך משפחתי לכל ערכאה שיפוטית ולא תדון ערכאה שיפוטית בתובענה בעניין של סכסוך משפחתי בין הצדדים, לרבות בעניין סמכות השיפוט של הערכאה השיפוטית."

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תלה"מ 57147-09-16 פלונית נ' אלמוני

תלה"מ 57107-09-16 פלונית נ' אלמוני

תלה"מ 65037-09-16 פלונית נ' אלמוני

14. כלומר מלשון החוק עולה כי מניין הימים עומד על 60 יום לכל הפחות: 45 יום בצירוף 15 יום שהי המוחקק קבע במפורש בסעיף 3 (ה) לחוק - "בתקופה של 45 ימים מיום הגשת בקשה ליישוב הסכסוך, (...) וכן ב-15 הימים שלאחר תום התקופה כאמור, (...) לא יוכלו הצדדים להגיש תובענה בעניין של סכסוך משפחתי לכל ערכאה שיפוטית (...)"

אכן התקופה בת 45 יום יקבעה לצורך הידברות, לרבות במסגרת המפגשים ביחידת הסיוע (סי 3(ב)(3) לחוק). אלא שהמחוקק לא קבע כי סיום התקופה, או המועד ממנו תחל ספירת מניין 45 הימים תהא "ממועד סיום המפגש הראשון" או "מכישלון מפגש המהווי" או כל פרשנות אחרת.

אלא המחוקק עמד על כך כי התקופה המינימלית, בה רשאי להגיש את התביעות מי שהגיש ראשון את הבקשה ליישוב הסכסוך, הינה 45 יום, ועוד 15 יום, וביחד 60 יום.

15. גם תקנה 8 לתקנות, מפנה את הצדדים, בהעדר הסכמה, לעיף 4 לחוק ולתקופות שנקבעו במסגרתו:

"8. (א) שני הצדדים יודיעו ליחידת הסיוע ולצד שכנגד בהגשתם יחדיו ימים מיום פגישת המהווי"ת האחרונה אם הם מעוניינים להמשיך בהליך חלופי ליישוב הסכסוך שהציעה להם יחידת הסיוע (...), ולחלופין יודיעו אם לא יזגיעו לידי הסכמה על המשך ההליך ליישוב הסכסוך; (...)

(ב) הודעות הצדדים לפי תקנת משנה (א) ייערכו לפי טופס 3 שבתוספת; יחידת הסיוע תדווח על כך לערכאה השיפוטית; בהעדר הסכמת הצדדים, רשאי המבקש להגיש תובענה לערכאה שיפוטית מוסמכת לפי סעיף 4 לחוק."

16. יצויין כי יכול והתקופה תהא אף ארוכה יותר, מטעמים שונים של הארכתה – כך למשל במקרה של 15 יום נוספים לעיכוב ההליכים, או במתן עד 10 ימים למתן הודעת הצדדים.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תלה"מ 57147-09-16 פלונית נ' אלמוני
תלה"מ 57107-09-16 פלונית נ' אלמוני
תלה"מ 65037-09-16 פלונית נ' אלמוני

17. ברם 60 יום (45 יום + 15 יום) הינם התקופה הקצרה ביותר, אלא אם הורתה הערכאה השיפוטית על קיצור תקופת עיכוב ההליכים.
המקרה דנן לא הוגשה בקשה לקיצור תקופת ההליכים.

כך גם הולטה (בעניין צדדים אחרים) שצירפה המבקשת, איננה עוסקת בסוגיה המסויימת כאן, כי אם בסיבה אחרת.

18. יתר על כן, מעיון בסעיפי החוק והתקנות ניתן ללמוד, כי כאשר רצה המחוקק להחריג נושאים או לקצר את תקופת הזמן – עשה כן במפורש, ומבלי צורך להותיר לפרשנות.

19. על ההיגיון העומד בבסיס פרק זה, שנקבע, ניתן ללמוד מדברי ההסבר להצעת חוק הסדר התדיינויות בסכסוכי משפחה, התשע"ד-2014, כאשר לסעיף 4:

"עניינו של סעיף זה במקרה שבו לא הגישה הצדדים להסכמה במסגרת ההליך ליישוב הסכסוך בהסכמה (...) בשל תופעה "מיוחדת" הסמוכיות" הקיימת במדינת ישראל יש למנוע מצב שבו הגשת בקשה ליישוב סכסוך תגרום להפסד דיוני לצד שהגיש אותה (...) לפיכך, מוצע לקבוע כי בתום ונקופת ההליך ליישוב הסכסוך, אם לא הגיעו הצדדים להסדר מוסכם, רשאי הצד שהגיש את הבקשה ליישוב הסכסוך להגיש בתוך 30 ימים תובענה (...)." (פרק הזמן לתביעה בה"ח שם, א. ג. ת.).

(דברי הסבר להצעת חוק להסדר התדיינויות בסכסוכי משפחה, התשע"ד-2014, ה"ח 885)

20. אם כך, ההיגיון העומד מאחורי החוק כהסבר המחוקק, הינו מחד מתן זמן להליך ההידברות והפנמת מהותו, תוך מניעת הצורך של מי מהצדדים 'לרוץ' ולהגיש תביעות זה כנגד זה בפרק הזמן האמור, ומאידך לא יימנע מהצד שבחר לנסות ולפתור את הסכסוך המשפחתי בדרך של הידברות - לבחור את הערכאה השיפוטית בה חפץ ככל ויישוב הסכסוך לא יצא לפועל.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תלה"מ 16-09-57147 פלוגית נ' אלמוני

תלה"מ 16-09-57107 פלוגית נ' אלמוני

תלה"מ 16-09-65037 פלוגית נ' אלמוני

הגיון זה הוא שקבע את מסגרת הזמן 45 יום ו- 15 ימים נוספים (לכל הפחות).
קבלת עמדת המבקש תואמת את לשונו של החוק, ואת ההיגיון העומד בבסיסו.

21. במקרה דנן, המועד בו הגישה המבקשת את תביעותיה לבית המשפט היה בטרם חלף התקופה שנקבעה בחוק ובתקנות מכוחו, ומשכך תמחקנה.

22. מאחר וההתנהלות סביב החוק עודנה בראשיתה, תחולתו רק מיום 17.7.2016, לא מצאתי לפסוק הוצאות.
כל צד ישא בהוצאותיו.

ניתן לפרסום בהעדר שמות הצדדים ופרטיהם.

ניתנה היום, ז' חשוון תשע"ז, 08 נובמבר 2016, בה דר היידיים.

אילת גולן – תבורי, שופטת